

UZASADNIENIE

W dniu 19 września 2013 roku do Sądu Okręgowego w Lublinie wpłynął wniosek K. W. o wydanie wobec niego wyroku łącznego

i orzeczenie na zasadzie pełnej absorpcji kary łącznej pozbawienia wolności obejmującej kary orzeczone wyrokami: Sądu Rejonowego w Chełmie, sygn. akt VII K 366/11 oraz Sądu Okręgowego w Lublinie, sygn. akt IV K 103/12.

Pismem z dnia 9 grudnia 2013 roku K. W. cofnął wniosek o wydanie wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

K. W. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 września 2011 roku w sprawie o syn. akt VII K 366/11, za czyny z art. 158 § 1 k.k. popełnione dnia 9 stycznia 2011 roku i 21 marca 2011 roku w warunkach art. 91 § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym wykonanie orzeczonej kary warunkowo zawieszono na okres na okres 4 lat próby, na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzeczono grzywnę w wysokości 30 stawek dziennych po 20 złotych każda.

II. Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 25 maja 2012 roku w sprawie o sygn. akt IV K 103/12 za czyn popełniony w dniu 13 stycznia 2012 roku wyczerpujący dyspozycję art. 280 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 3 lat pozbawienia wolności, na poczet tak orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono okres tymczasowego aresztowania od dnia 20 stycznia 2012 roku do dnia 25 maja 2012 roku; wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 września 2012 roku w sprawie II AKa 219/12 na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono dodatkowo okres od dnia 27 maja 2012 roku do dnia 27 września 2012 roku;

III. Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie o sygn. akt III K 62/13 za czyn popełniony w dniach od 16 do 20 maja 2012 roku wyczerpujący dyspozycję art. 247 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz za czyn popełniony w dniach od 16 do 20 maja 2012 roku wyczerpujący dyspozycję art. 245 k.k. w zw. z art. 12 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną roku pozbawienia wolności, przy czym wykonanie tak orzeczonej kary warunkowo zawieszono na okres 4 lat próby.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 570 k.p.k. wyrok łączny sąd wydaje z urzędu lub na wniosek skazanego albo prokuratora. Sąd podziela stanowisko wyrażone wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 2006 roku, sygn. akt II KK 84/06 zgodnie, z którym w postępowaniu o wyrok łączny nie obowiązuje zasada skargowości. Powyższe twierdzenie wskazuje, iż Sąd nie jest związany treścią wniesionego przez skazanego wniosku. Tym samym nie jest zobligowany do umorzenia postępowania w związku z cofnięciem wniosku o wydanie wyroku łącznego na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. Jeśli zachodzą warunki do wydania takiego wyroku, jego wydanie staje się obowiązkiem sądu. Kodeks postępowania karnego przewiduje wprawdzie umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, ale tylko gdy brak jest warunków do jego wydania.

Zgodnie z art. 569 § 1 k.p.k. przesłanką do wydania wyroku łącznego w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów jest spełnienie warunków określonych w art. 85 k.k., a więc popełnienie przez sprawcę dwóch lub więcej przestępstw zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby

nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzenie za nie kar tego samego rodzaju albo innych podlegających łączeniu.

Na zasadzie art. 86 § 1 k.k. Sąd orzeka karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak, między innymi, 810 stawek dziennych grzywny albo 15 lat pozbawienia wolności.

Pierwszym chronologicznie orzeczeniem wydanym wobec K. W. jest wyrok Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 września 2011 roku w sprawie o sygn. akt VII K 366/11. Wobec faktu, iż kolejne przestępstwa zostały popełnione przez skazanego po dacie wymienionego orzeczenia Sąd nie uwzględnił zawartej w nim kary jednostkowej jako kary podlegającej łączeniu.

Kolejnym orzeczeniem, którym K. W. został skazany jest wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 25 maja 2012 roku w sprawie o sygn. akt IV K 103/12. Przed jego wydaniem skazany dopuścił się przestępstwa, za które został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie o sygn. akt III K 62/13.

Badając możliwość wymierzenia kary łącznej Sąd wziął zatem pod uwagę kary jednostkowe pozbawienia wolności: 3 lata (IV K 103/12), 6 miesięcy (III K 62/13) oraz 6 miesięcy (III K 62/13).

Dolna granica kary łącznej pozbawienia wolności ustalona przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochłaniania kary łagodniejszej przez surowszą) to kara 3 lat pozbawienia wolności, a suma jednostkowych kar pozbawienia wolności wynosi 4 lata pozbawienia wolności.

Biorąc pod uwagę, iż nawet przy pełnej absorpcji kara pozbawienia wolności przekraczałaby 2 lata, tj. wymiar kary, o którym mowa w art.

69 § 1 k.k. uznać należy, iż brak jest formalnych możliwości, by orzec zgodnie z art. 89 § 1 k.k.

Niezależnie od opisanej wyżej samoistnej przesłanki stojącej na przeszkodzie orzeczenia kar łącznej pozbawienia wolności z jednoczesnym warunkowym zawieszeniem jej wykonania, warto dodać, iż wobec K. W. nie zachodzą przesłanki z art. 69 § 1 i 2 k.k. W ocenie Sądu wielość skazań świadczy o lekceważącym stosunku skazanego do zasad prawa. Warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej pozbawienia wolności – nawet gdyby było możliwe – nie pozwoliłoby na osiągnięcie wobec sprawcy celów kary biorąc pod uwagę postawę sprawcy, jego warunki i właściwości osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstw.

Sąd podziela stanowisko wyrażone w postanowieniu z dnia 6 grudnia 2012 roku, sygn. akt IV KK 199/12. Sąd Najwyższy w wymienionym orzeczeniu nie podzielił takiej wykładni art. 89 § 1 k.k., która zakazywałaby możliwości orzeczenia kary łącznej bezwzględnej pozbawienia wolności, jeżeli przynajmniej jedna z podlegających łączeniu kar jednostkowych zostałaby orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Literalne brzmienie art. 89 § 1 k.k., nigdy nie wiązało sądu w zakresie skorzystania z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia kary łącznej. Nadto ustawodawca w art. 89 § 1a k.k. przewidział wprost możliwość orzeczenia na niekorzyść oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności w przypadku, gdy podlegające łączeniu kary jednostkowe zostały orzeczone z warunkowym zawieszeniem ich wykonania. A maiori ad minus za tym bardziej dopuszczalne należy uznać orzekanie w wyroku łącznym kary bezwzględnej pozbawienia wolności, gdy nie wszystkie kary podlegające łączeniu zostały warunkowo zawieszono.² Zauważyć nadto wypada, iż wykładnia funkcjonalna art. 89 § 1 k.k., uwzględniająca treść § 1a tego przepisu pozwala najpełniej realizować zasadniczą funkcję kary łącznej, jaką jest racjonalizacja rozmiarów represji karnej, tj. dostosowanie wymiaru kary do całokształtu sytuacji procesowej (wielość skazań), z uwzględnieniem celów kary, które mogą zostać spełnione pomimo faktycznego zmniejszenia jej wymiaru. Orzekając w przedmiocie wyroku łącznego sąd dysponuje najpełniejszym obrazem działalności przestępczej oskarżonego i z tego względu tym bardziej nie powinien być krępowany ograniczeniami w zakresie decyzji o zawieszeniu wykonania kary łącznej. Trzeba zauważyć, że sąd orzekający karę jednostkową, który, nie dysponując informacjami o innych nieosądzonych przestępstwach oskarżonego, może stwierdzić występowanie przesłanek z art. 69 k.k. i warunkowo zawiesić wykonanie kary, o czym nie byłoby mowy, gdyby orzekał w przedmiocie wszystkich przestępstw, popełnionych w realnym

zbiegu przez danego oskarżonego. Z tego względu należy stwierdzić, że uniemożliwienie sądowi orzekającemu w przedmiocie wydania wyroku łącznego wymierzenia kary łącznej bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, gdy wszystkie lub jedna z kar zostały orzeczone z warunkowym zawieszeniem wykonania byłoby nieracjonalne i prowadziło do nierównego traktowania oskarżonych w tej samej sprawie, co spowodowane byłoby jedynie odmiennymi realiami procesowymi sprawowania wymiaru sprawiedliwości, którego korektę umożliwiła właśnie instytucja wyroku łącznego.³

W ocenie Sądu Okręgowego, dla realizacji dyrektyw w zakresie prewencji indywidualnej, jak i ogólnej, w przypadku K. W. najbardziej adekwatnym jest ukształtowanie wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności na zasadzie asperacji (obniżenia sumy kar). Przeciwno zastosowaniu w tym przypadku pełnej zasady absorpcji przemawia liczba przestępstw, których dopuścił się skazany oraz rozpiętość czasowa pomiędzy nimi. Sąd przy tym w polu widzenia miał stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie wyrażone w wyroku z dnia 12 lipca 2000 roku sygn. II Aka 171/00, zgodnie z którym absorpcję kar stosować należy bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną co do sprawy przesłankę prognostyczną, jaką jest popełnienie kilku przestępstw.

W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela pogląd, iż popełnienie więcej niż dwóch przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy całkowitej absorpcji, która w tej konkretnej sytuacji procesowej byłaby równoznaczna z nienależnym premiowaniem skazanego.⁴

Trzeba zwłaszcza mieć na względzie, zważywszy na przytoczone wyżej argumenty, iż zastosowanie zasady pełnej absorpcji prowadziło do bezkarności skazanego za popełnienie części czynów, a w konsekwencji powodowało, iż kara nie spełniałaby swoich funkcji represyjnych oraz wychowawczych i to zarówno w aspekcie indywidualnym, jak i społecznym.

Jak wynika z opinii o skazanym (k. 29-30v) zachowanie K. W. w trakcie pobytu w zakładzie karnym jest przeciętne. Obecnie skazany nie przysparza kłopotów wychowawczych, wykazuje podatność na proponowane wobec siebie oddziaływanie resocjalizacyjne. Głównym problemem K. W. jest uzależnienie od alkoholu. W związku z powyższym podjęto oddziaływanie terapeutyczne. Prognozę penitencjarną oceniono jako pozytywną. Skazany wymaga dalszych oddziaływań, szczególnie w kontekście gruntownia efektów odbytej terapii uzależnień oraz w kierunku ukształtowania nawyku pracy, wysokiego poziomu samodyscypliny, jak również gruntownia postawy odpowiedzialności, krytycyzmu wobec prowadzonego przez siebie stylu życia, a przede wszystkim potrzeby przestrzegania norm moralnych i społecznych..

Przy wymiarze kary łącznej wobec K. W. Sąd miał na względzie konieczność zapewnienia prewencyjnego oddziaływania tych kar, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Dotychczasowe kary pozbawienia wolności orzeczone wobec K. W. nie wpłynęły właściwie na proces resocjalizacji, o czym świadczą kolejne skazania.

Kierując się przedstawioną powyżej argumentacją i łącząc kary jednostkowe w zakresie wyroków Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 25 maja 2012 roku w sprawie o sygn. akt IV K 103/12 oraz Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie o sygn. akt III K 62/13 orzeczono karę łączną 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Zdaniem Sądu wymierzona skazanemu kara łączna uwzględnia zarówno rodzaj, ilość i sposób popełnionych przez niego przestępstw, jak też sytuację rodzinną i postawę skazanego. Tak ukształtowana kara łączna winna w sposób należyty uświadomić skazanemu nieuchronność kary, spełniając w ten sposób cele wychowawcze i zapobiegawcze wobec skazanego. Jednocześnie w sposób należyty będzie ona kształtować świadomość prawną społeczeństwa spełniając swoje zadania w zakresie prewencji generalnej, zwłaszcza w odniesieniu do najbliższego środowiska skazanego.

Sąd na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania w okresach od dnia 20 stycznia 2012 roku do dnia 25 maja 2012 roku i od dnia 27 maja 2012 roku do dnia 27 września 2012 roku.

Rozstrzygnięcie o przyznaniu wynagrodzenia ustanowionemu z urzędu obrońcy uzasadnia § 2 ust. 3, § 14 ust. 5 i § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Uznając, że uiszczenie przez K. W. wydatków związanych z wydaniem wyroku łącznego byłoby dla niego zbyt uciążliwe w świetle jego możliwości zarobkowych i sytuacji majątkowej, Sąd na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił go od ich ponoszenia, obciążając nimi Skarb Państwa.

1 Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 maja 2008 r., II AKz 245/08, KZS 2008/7-8/65, Prok.i Pr.-wkl. (...)

2 wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2011 r., IV KK 159/11, LEX nr 848159.

3 Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2012 r., IV KK 199/12, LEX nr 1254716

4 wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł. z 20 września 2001 roku, II AKa 154/01, Prok. i Pr. 2002, z. 4, poz. 26